

Statskuldsräntor m.m.

26

Förslag till statsbudget för 2003

Statsskuldsräntor m.m.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	7
2	Inledning	9
3	Räntor på statsskulden	11
3.1	Prognos för räntor på statsskulden	11
3.2	Faktorer som påverkat ränteutgifterna	12
3.3	Upplåning	14
3.4	Känslighetsanalys	16
4	Oförutsedda utgifter	17
4.1	Omfattning	17
4.2	Ianspråktagande av anslaget 2001 och t.o.m. juli 2002	17
4.3	Regeringens överväganden.....	18
5	Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning	19
5.1	Omfattning	19

Tabellförteckning

1.1 Anslagsbelopp.....	7
2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 26.....	9
2.2 Härledning av nivån 2003-2004	9
3.1 Anslagsutveckling.....	11
3.2 Härledning av nivån 2003-2005.....	11
3.3 Kassamässiga statsskuldräntor	11
3.4 Beräkningsförutsättningar för statsskuldräntor.....	12
3.5 Kostnadsmässiga statsskuldräntor	12
4.1 Anslagsutveckling.....	17
4.2 Utbetalningar 2001 och t.o.m. juli 2002.....	18
5.1 Anslagsutveckling.....	19
5.2 Härledning av nivån 2003-2004	19

Diagramförteckning

3.1 Okonsoliderad statsskuld som andel av BNP och i miljarder kronor	13
3.2 Statsbudgetens saldo 1990-2004.....	13
3.3 Ränteförutsättningar årsgenomsnitt	13
3.4 Statsskuldens (inkl. skuldskötselinstrument) fördelning på instrumenttyper	14
3.5 Förfalloprofil över statsskulden.....	15
3.6 Finansiering av valutaskulden per valuta	15
3.7 Valutaskuldens fördelning per valuta efter derivattransaktioner	16

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. bemyndigar regeringen att 2003 besluta att ramanslaget 92:1 *Räntor på statsskulden* får överskridas om det är nödvändigt för att fullgöra statens betalningsåtaganden (avsnitt 3.1),
2. bemyndigar regeringen att 2003 besluta att ramanslaget 92:3 *Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning* får överskridas om det är nödvändigt för att fullgöra statens betalningsåtaganden (avsnitt 5.1),
3. för budgetåret 2003 anvisar anslagen under utgiftsområde 26 *Statsskuldsräntor m.m.* enligt följande uppställning:

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

	Anslag	Anslagstyp	
92:1	Räntor på statsskulden	ramanslag	54 300 000
92:2	Oförutsedda utgifter	ramanslag	10 000
92:3	Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning	ramanslag	140 000
Summa			54 450 000

2 Inledning

Utgiftsområde 26 Statsskuld räntor m.m. omfattar räntor på statsskulden, oförutsedda utgifter samt Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning. Utgiftsområdet ingår inte i utgiftstaket för staten.

Målet för statsskultsförvaltningen är att skulden skall förvaltas så att kostnaden för skulden långsiktigt minimeras samtidigt som risken i förvaltningen beaktas. Förvaltningen skall ske inom ramen för de krav penningpolitiken ställer.

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 26

Miljoner kronor

	Utfall 2001	Anslag 2002	Utgiftsprognos 2002	Förslag anslag 2003	Beräknat anslag 2004
Anslag för Räntor på statsskulden	81 071	63 100	66 400	54 300	53 400
Anslag för Oförutsedda utgifter	3	10	10	10	10
Anslag för Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning	186	217	165	140	140
Totalt för utgiftsområde 26	81 260	63 327	66 575	54 450	53 550

Tabell 2.2 Härledning av nivån 2003-2004

Miljoner kronor

	2003	2004
Ramnivå 2002	63 327	63 327
Förändring till följd av:		
Beslut		
Övr. makroekonomiska förutsättningar ¹	1 700	2 000
Volym ²	1 600	3 000
Andra förändringar ³	-12 177	-14 777
Summa förändring	-8 877	-9 777
Ny ramnivå	54 450	53 550

¹ Utgiftsområdet påverkas av förändrade valutakurser och räntenivåer.

² Volymkomponenten utgörs av statsskuldens storlek.

³ Övriga faktorer som påverkar ramnivån är främst att den genomsnittliga räntenivån för lånen sjunker.

Ramförändringarna för utgiftsområdet förklaras främst av utvecklingen på anslaget 92:1 *Räntor på statsskulden*. Successivt under perioden förfaller lån med höga kupongräntor. Dessa refinansieras med lån som löper till lägre räntesatser. Att den genomsnittliga räntenivån faller är den viktigaste orsaken till att utgifterna blir lägre. Ränte- och valutaantaganden har även de en grundläggande betydelse för ränteutgifterna. Upplåningsstrategi och valet av upplåningsteknik gör att ränteutgifterna kan uppvisa stora svängningar mellan åren även om skuldutvecklingen och valutan är stabil. Statsbudgeten avräknas med de kassamässiga ränteutgifterna. För att studera den underliggande ränteutvecklingen bör den kostnadsmässiga redovisningen användas.

3 Räntor på statsskulden

92:1 Räntor på statsskulden

Tabell 3.1 Anslagsutveckling

Tusentals kronor

2001	Utfall	81 421 218		
2002	Anslag	63 100 000	Utgifts- prognos	66 400 000
2003	Förslag	54 300 000		
2004	Beräknat	53 400 000		

3.1 Prognos för räntor på statsskulden

Tabell 3.2 Härledning av nivån 2003–2004

Miljoner kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	63 100	63 100
Förändring till följd av:		
Beslut		
Övriga makroekonomiska föresättningar ¹	1 700	2 000
Volymer ²	1 600	3 000
Andra förändringar ³	-12 100	-14 700
Summa förändring	-8 800	-9 700
Ny ramnivå	54 300	53 400

¹ Utgiftsområdet påverkas av förändrade valutakurser och räntenivåer.

² Volymskomponenten utgörs av statsskuldens storlek.

³ Övriga faktorer som påverkar ramnivån är främst att den genomsnittliga räntenivån för lånen sjunker samt ändrade låneplaner och upplåningsteknik. Effekten av den sjunkande genomsnittsräntan bedöms till ca -4,6 mdkr respektive -4,1 mdkr åren 2003-2004.

Kassamässiga statsskuld räntor

Tabell 3.3 Kassamässiga statsskuld räntor

Miljarder kronor

	2001	2002	2003	2004
Räntor på lån i svenska kronor	45	45	42	44
Räntor på lån i utländsk valuta	24	18	17	16
Över-/underkurser vid emission ¹	-5	-3	-4	0
Summa räntor	65	60	56	59
Räntor på in- och utlåning ²	-3	-1	-6	-7
Valutaförluster/vinster ³	12	6	4	-1
Kursförluster/vinster ⁴	5	2	1	2
Övrigt	2	0	0	0
Summa ränteutgifter	81	66	54	53

Anm. Beloppen är avrundade och stämmer därför inte alltid med summan.

¹ Om Riksgäldskontoret emitterat en obligation med en kupongränta som är högre än marknadsräntan uppstår en överkurs vilket innebär att RGK får den diskonterade mellanskillnaden mellan marknadsräntan och kupongräntan av köparen. Underkurser uppstår vid motsatt förhållande.

² Posten utgörs av nettoräntebetalningar till myndigheters m.fl. behållningar och skulder hos RGK. Behållningar som inte är en del av statsskulden men ändå belastar anslaget. Posten ingår inte längre i redovisningen av de kostnadsräntorna då den inte påverkar det finansiella sparandet.

³ Vid lösen eller omsättning av lån i utländsk valuta realiserar valutakursförluster eller vinster beroende på hur valutakursen utvecklats sedan lånet tecknades. Posten påverkar statsbudgetens utgifter och statsbudgetens saldo men inte statens finansiella sparande.

⁴ Kursförluster uppstår vid förtidsinlösen av lån som har en högre kupongränta än marknadsräntan vid återköpstillfället. Kursvinster uppstår vid motsatt förhållande. Posten påverkar statsbudgetens utgifter och saldo men inte statens finansiella sparande.

Tabell 3.4 Beräkningsförutsättningar för statsskuld räntor

	2002	2003	2004
SEK 6 mån SSVX (snittkurs)	4,35	4,72	4,74
SEK 5 år (snittkurs)	5,21	5,16	5,14
DEM 6 mån EURIBUR (snittkurs)	3,45	3,79	4,44
DEM 5 år (snittkurs)	4,53	4,63	4,85
USD 6 mån (snittkurs)	2,12	3,20	4,65
USD 10 år (snittkurs)	4,83	4,83	5,36
JPY 6 mån TIBOR (snittkurs)	0,10	0,10	0,15
JPY 10 år (snittkurs)	1,37	1,68	2,27
TCW-index (snittkurs)	133,2	128,4	127,0

Utgiftsmässiga och kostnadsmässiga statsskuld räntor

Den budgetpåverkande redovisningen av statsskuld räntorna är utgiftsmässig och i princip baserad på hur mycket som betalas varje år. Ränteutgifterna blir därmed starkt beroende av vilka typer av upplåningstekniker som tillämpas och kan uppvisa stora svängningar mellan åren som inte direkt kan hänföras till den underliggande skuld-, ränte- och valutakursutvecklingen under motsvarande period. När kostnaderna för statsskulden analyseras bör intresset i stället främst riktas mot hur mycket räntekostnader som genereras under en viss period. I tabell 3.5 redovisas de kostnadsmässiga statsskuld räntorna.

Kostnadsmässig redovisning innebär att räntorna periodiseras över lånets löptid, vilket innebär att den upplupna ränta, dvs. den ränta som genererats under perioden men som inte betalats, beaktas. I den kassamässiga redovisningen beaktas endast ränteutbetalningar i samband med att en kupong eller en obligation förfaller. Skillnaden mellan de båda redovisningssätten är därför störst för nollkupongobligationer.

Förutom löpande ränteutgifter samt över- och underkurser från emissionerna utgörs de totala ränteutbetalningarna även av utgifter i form av realiserade kursdifferenser vid förtidsinlösen av lån samt realiserade valutakursdifferenser. De periodiserade räntorna används vid beräkandet av det finansiella sparandet och för dessa beräkningar skall inte värdeförändringar räknas med. Följaktligen tas inte heller realiserade omvärderingar av skulden med avseende på ändringar i marknadsräntor och växelkurser upp som kostnader för statsskulden.

Tabell 3.5 Kostnadsmässiga statsskuld räntor

Miljarder kronor

	2001	2002	2003	2004
Summa räntor enligt tabell 3.3 ¹	65	60	56	59
Justering kursdifferenser vid emission ²	7	4	4	1
Justering nollkupongräntor ³		-3	-1	1
Justering övriga räntor ³	-8	-5	-2	-3
<i>Summa kostnadsjustering</i>	-2	-4	1	-2
Summa räntekostnader⁴	63	56	57	58

Anm: Beloppen är avrundade och stämmer därför inte alltid med summan.

¹ Summa räntor har i tidigare budgetpropositioner inkluderat in- och utlåning, dvs. nettoutgiften av myndigheters m.fl. ränteflöden gentemot R GK. R GK:s inlåning från myndigheter m.fl. ingår inte i statsskuld begreppet. R GK:s netto-utlåning till myndigheter m.fl. påverkar istället statsskulden genom lånebehovet. Myndigheternas nettoräntekostnader avräknas deras eventuella anslag. Posten in- och utlåning förhindrar att myndigheternas nettoräntekostnader dubbelräknas på statsbudgeten. Om kostnaderna för statsskulden skall analyseras bör dessa nettokostnader inte ingå.

² Justeringsposten utgörs av den del av kursdifferensen som faktiskt hör till det aktuella året minus det som avräknats på anslaget. Härigenom periodiseras kostnaden ut på respektive år.

³ På dessa poster periodiseras upplupna räntekostnader ut på respektive år.

⁴ Exklusive realiserade valuta- och kursdifferenser.

Bemyndigande att överskrida anslaget

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att överskrida anslaget under 2003 om det är nödvändigt för att kunna fullgöra statens betalningsåtaganden.

Regeringen begär årligen ett bemyndigande att vid behov överskrida ramanslaget 92:1 *Räntor på statsskulden*. Under 2001 har regeringen utnyttjat bemyndigandet. Utfallet på anslaget uppgick till 81,1 miljarder kronor vilket är 10,5 miljarder kronor högre än vad som anvisats av Riksdagen. En svagare kronkurs än beräknat i statsbudgeten bidrog till högre ränteutgifter på lån i utländska valutor och större realiserade valutakursförluster. Vidare skedde omperiodiseringar av räntebetalningar över årsskiftet 2001/2002 som bidrog till ökade utgifter på drygt 2 miljarder kronor.

3.2 Faktorer som påverkat ränteutgifterna

Ränteutgifternas storlek är beroende av ett flertal faktorer. Grundläggande är statsskuldens storlek, aktuellt upplåningsbehov (statsbudgetens saldo) samt ränte- och valuta-

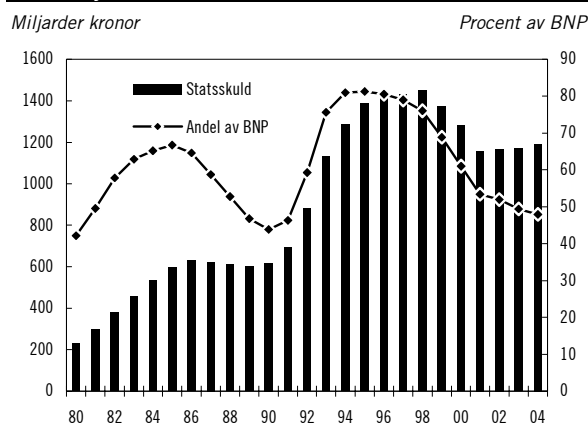
utvecklingen. Dessa faktorer är avgörande för den underliggande nivån av ränteutgifterna sett över en längre tidsperiod.

Ränteutgifternas fördelning mellan enskilda år påverkas emellertid också av tekniska faktorer i form av olika emissionstekniker som Riksgäldskontoret tillämpar.

Grundläggande faktorer

Vid utgången av 2001 uppgick den okonsoliderade statsskulden till 1 157 miljarder kronor. Statsskuldens utveckling bestäms huvudsakligen av statsbudgetens saldo, även om statsskulden i fjol därutöver minskade med drygt 87 miljarder kronor till följd av AP-fondens överföring och Riksbankens extraordinära utdelning. Då statsbudgetens saldo visar överskott kan amortering ske på statsskulden. Vidare påverkas även statsskulden av valutaförändringar eftersom en stor del av skulden, ca 18 procent, är emitterad direkt i utländsk valuta. Ytterligare ca 16 procent av statsskulden är exponerad mot utländsk valuta om skuldskötselåtgärder inkluderas. Valutaskulden omvärderas kontinuerligt med gällande valutakurser.

Diagram 3.1 Okonsoliderad statsskuld som andel av BNP och i miljarder kronor

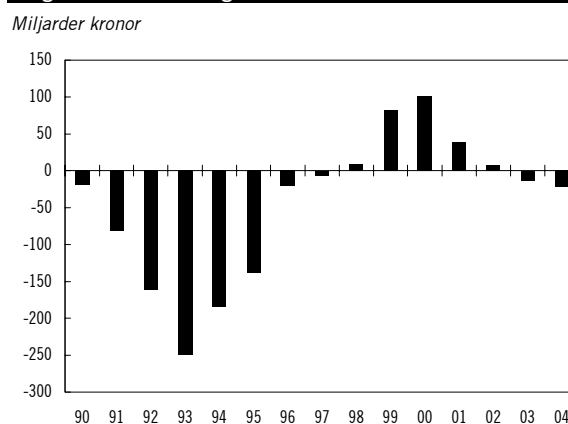

Okonsoliderad statsskuld

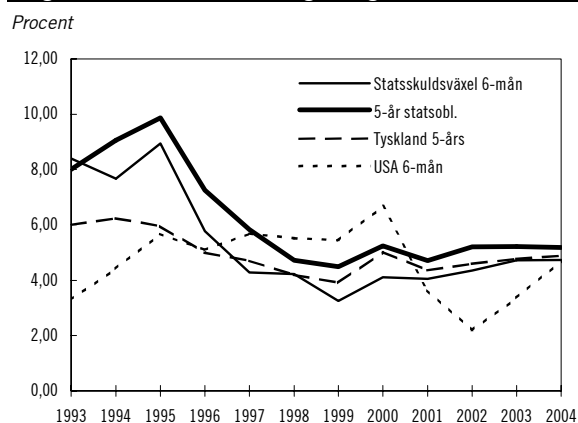
Som framgår av diagram 3.1 har statsskulden framför allt ökat under två längre sammanhängande perioder. Den första perioden varade från 1977 till 1986 då statsskulden ökade från 98 till 631 miljarder kronor. Den andra perioden av kraftig statsskuldökning var åren 1990 till 1998 då statsskulden steg från 619 till 1 449 miljarder kronor. Statsskulden som andel av BNP (skuld-kvoten) ökade också kraftigt under nämnda perioder. Under perioden 1994-1997 stabil-

iserades skuld-kvoten kring 80 procent av BNP. Därefter beräknas den okonsoliderade skuld-kvoten minska för att 2004 uppgå till ca 48 procent.

Diagram 3.2 Statsbudgetens saldo 1990-2004

Diagram 3.3 Ränteförutsättningar årsgenomsnitt

Tekniska faktorer

Förutom de grundläggande faktorerna påverkas ränteutgifterna även av mer tekniska faktorer i form av de olika emissionstekniker som Riksgäldskontoret tillämpar. Exempel på upplåningsmetoder som kan ge stora sådana tekniska effekter på ränteutgifterna är emissioner av nollkupongobligationer samt benchmarklån med fast kupongränta.

För nollkupongobligationer tas lånets sammanlagda ränta upp som utgifter för statsskulden först vid förfallotidpunkten. På detta sätt skjuts betalningarna av statsskuld räntorna på framtiden.

Vid emission av benchmarklån uppkommer över- eller underkurser när marknadsräntan avviker från de emitterade lånens fasta kupongräntor. En överkurs är ett pris över obligationens

nominella värde, som innebär att långgivaren ersätter Riksgäldskontoret med den nuvärdesberäknade mellanskillnaden mellan kupongräntan och marknadsräntan för lånets återstående löptid. Denna ersättning räknas av från ränteutgifterna och reducerar därmed nettot av ränteutgifterna vid upplåningstillfället, samtidigt som ränteutgifterna blir högre kommande år genom att Riksgäldskontoret förbinder sig att betala en högre ränta än marknadsräntan. Vid emission till underkurs gäller det motsatta.

I de totala, lånebehovspåverkande ränteutgifterna, ingår också realiserade kurs- och valutadifferenser. Även realiserade kurs- och valutadifferenser i skuldskötselinstrumenten, eller den s.k. derivatportföljen, som per definition inte inkluderas i statsskuldskonceptet, påverkar ränteutgifterna (se vidare avsnitt 3.3).

Uppköp och byten i syfte att dels jämna ut förfalloprofilen, dels att snabbt få upp likviditet i nya lån ingår som ett led i Riksgäldskontorets skuldförvaltning. Analogt med vad som gäller när lån emitteras uppstår i dessa fall över- och underkurser. Vid uppköp till överkurs realiserar Riksgäldskontoret en kursförlust, eftersom långgivaren måste ersättas med den nuvärdesberäknade mellanskillnaden mellan kupong- och marknadsränta för lånets återstående löptid. Samtidigt blir de periodiserade, i det finansiella sparandet inkluderade, räntorna lägre kommande år, eftersom uppköp till överkurs innebär att lånet kan refinansieras till en lägre räntenivå. Uppköp till underkurs innebär en realiserad kursvinst, samtidigt som ränteutgifterna blir högre kommande år. Uppköp till någon form av kursdifferens - positiv eller negativ - innebär således enbart en omfördelning av ränteutgifter över tiden.

Valutaskulden omvärderas löpande till aktuella valutakurser. Statsbudgeten belastas emellertid inte med realiserade omvärderingar, utan först av de realiserade valutakursdifferenser som uppstår när lånen eller derivatinstrumenten förfaller. Valutadifferenserna är en funktion av växelkursrörelser sedan de förfallande instrumenten emitterades och uppvisar därför stora fluktuationer beroende på förändrade växelkursförutsättningar.

3.3 Upplåning

Det övergripande målet för statsskuld-förvaltningen är att minimera de långsiktiga kostnaderna för statsskulden samtidigt som risken i förvaltningen beaktas. Förvaltningen skall dessutom beakta penningpolitikens krav. Regeringen lägger årligen fast riktlinjer för skuldens förvaltning, t.ex. avseende fördelningen mellan lån i kronor och lån i utländsk valuta. Riktlinjebeslutet bygger på förslag från Riksgäldskontoret och fattas efter yttrande från Riksbanken.

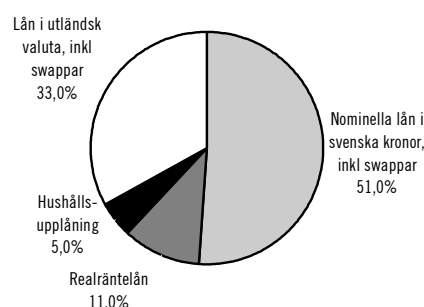
Upplåning och förvaltning av statsskulden sker i tre skuldslag;

- nominella lån i svenska kronor,
- reala lån i svenska kronor,
- nominella lån i utländsk valuta.

I diagram 3.4 redovisas statsskuldens fördelning på olika typer av upplåningsinstrument.

Diagram 3.4 Statsskuldens (inkl. skuldskötselinstrument) fördelning på instrumenttyper

Andelar av statsskulden 2002-08-31

Den okonsoliderade statsskulden per den 31 augusti uppgick till 1 148 mdkr. Statsskulden inklusive skuldskötselinstrument uppgick till 1 161 mdkr
Källa: Riksgäldskontoret

Nominella lån i svenska kronor

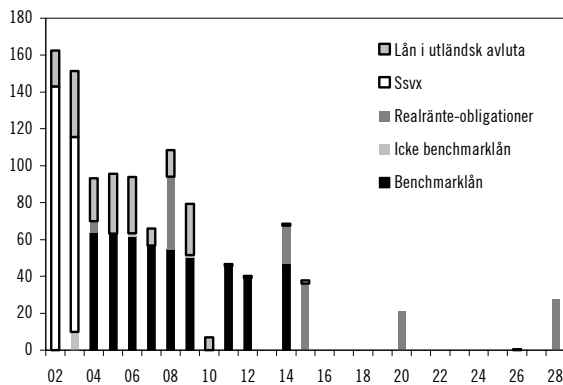
Den långa nominella upplåningen i svenska kronor koncentreras till benchmarklån, dvs. lån med god likviditet och en väl fungerande andrahandsmarknad. Dessa utgörs av fastförräntade obligationer med löptider på för närvarande mellan två och tolv år. Förutom vid nyintroduktion av lån, sker upplåningen genom att nya trancher (dvs. nya obligationer) emitteras i de befintliga lånen. Huvudsyftet med benchmarksystemet är att varje lån skall vara tillräckligt stort för att god likviditet skall kunna upprätthållas. Detta minskar investerarnas risker och

därmed deras avkastningskrav, och bidrar på så sätt till lägre upplåningskostnader för staten. Samtidigt som benchmarklånen främjar likviditet så sprids upplåningen för att refinansieringsbördan skall jämnas ut.

Ett medel att begränsa refinansieringsrisken när benchmarklånen förfaller är Riksgäldskontorets bytestransaktioner som innebär att delar av lånen köps upp i förtid och ersätts med andra lån eller med statsskuldväxlar.

Diagram 3.5 Förfalloprofil över statsskulden

Miljarder kronor 2002-08-31

Källa: Riksgäldskontoret

Riksgäldskontoret genomför också regelbundna emissioner av statsskuldväxlar. Kortfristig upplåning i svenska kronor utgörs av statsskuldväxlar i löptider på mellan en månad och upp till normalt sett ca ett år. Vidare genomförs dagslån/deposits samt repotransaktioner i likviditetshanteringssyfte.

Riksgäldskontoret bedriver också upplåning direkt från hushållen. Hushållen ges därmed möjlighet att förvärva instrument utan kreditrisk, samtidigt som hushållsupplåningen bidrar till en diversifiering av statsskulden.

Reala lån i svenska kronor

Vid sidan av den nominella upplåningen emitterar Riksgäldskontoret realobligationer. Genom att den reala avkastningen är känd undviker investerarna inflationsrisken och behöver därför inte kompenseras för att ta på sig en sådan risk. Realräntelånen utgörs av såväl nollkupong- som kupongobligationer.

Nominella lån i utländsk valuta

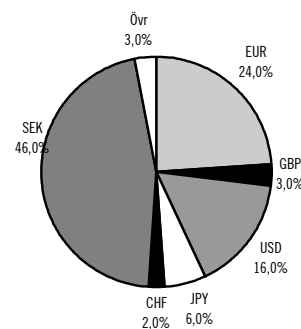
Valutaupplåningen utgörs av obligationer i utländsk valuta samt s.k. kron/valutaswappar. Under de senaste åren har merparten av exponeringen i utländsk valuta skett genom swappar

från svenska kronor till utländsk valuta. Kron/valutaswappar innebär att upplåning i svenska kronor transformeras till upplåning i utländsk valuta genom skuldbytesavtal, där kronor säljs i utbyte mot utländsk valuta. Kron/valutaswapparna är i sig inte finansierande, men bidrar till ett nettoinflöde av utländsk valuta och räknas in i den totala valutaexponeringen för statsskulden inklusive skuldskötselinstrument.

För att valutaskuldens sammansättning skall vara förenlig med de riktmärken som har satts upp av regeringen avseende skuldens valuta- och ränterisk, kombineras upplåningen med derivatransaktioner. Till följd av detta förfarande skiljer sig sammansättningen av de utestående lånen markant från nettoskuldssättningen i olika valutor (se diagram 3.6 och 3.7). Derivatinstrument används också för att inom fastställda riktlinjer och ramar ta begränsade valuta- och räntepositioner gentemot riktmärkena. Derivatinstrumenten ingår inte i statsskuldskonceptet, däremot belastas statsbudgeten av ränteutgifter på såväl lån som derivatransaktioner. Det är också skulden inklusive derivatransaktioner som visar den faktiska exponeringen i olika valutor.

Diagram 3.6 Finansiering av valutaskulden per valuta

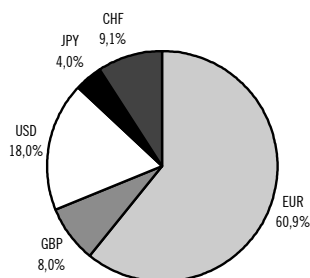
Andelar 2002-08-31

Källa: Riksgäldskontoret

Diagram 3.7 Valutaskuldens fördelning per valuta efter derivattransaktioner

Andelar 2002-08-31

Källa: Riksgäldskontoret

3.4 Känslighetsanalys

Förändrade ränteantaganden

En ökning av korta och långa svenska marknadsräntor med en procentenhet från och med september till och med årsskiftet 2002/2003 skulle öka de kassamässiga statsskuldräntorna med ca 2 miljarder kronor under året. Effekten på de kostnadsmässiga statsskuldräntorna skulle bli ca 0,5 miljard kronor. Om den svenska marknadsräntan under ett enskilt år ökar eller minskar med en procentenhet blir de kassamässiga statsskuldräntorna året förändringen inträffar ca 4 miljarder kronor högre respektive lägre medan räntorna året därpå ökar respektive minskar med 2 miljarder. Effekten på de kostnadsmässiga statsskuldräntorna om räntan är en procentenhet högre eller lägre än beräkningsantagandena för ett enskilt år blir ca 1,5-2,5 miljarder kronor högre eller lägre innevarande år och året därpå, samt 0,5 miljarder åren efter det. En förändring av utländska räntor med

en procentenhet från och med 2003 skulle öka eller minska såväl kassamässiga statsskuldräntor med ca 2 miljarder kronor per år.

Förändrade valutaantaganden

En förstärkning eller en försvagning av kronkursen med en procent från och med september till och med årsskiftet 2002/2003 skulle generera minskade respektive ökade realiserade valutakursdifferenser på ca 0,5 miljard kronor. En förstärkning respektive försvagning av kronkursen med en procent från och med 2003 skulle minska respektive öka utgifterna för realiserade valutakursdifferenser med ca 0,5 miljard kronor.

Detta gäller en generell förändring av kronkursen. I de fall kronan rör sig åt olika håll gentemot olika valutor kan enprocentiga förändringar gentemot valutaskuldsportföljen implicera betydligt större ökning eller minskningar av de realiserade valutadifferenserna. Vidare kan effekten förstärkas vid stora, kortfristiga rörelser i växelkurserna. Realiserade vinster eller förluster till följd av växelkursrörelser påverkar enbart de kassamässiga statsskuldräntorna.

Förändrade budgetsaldoantaganden

En förbättring av budgetsaldot med 20 miljarder kronor ett enskilt år skulle minska de kassamässiga statsskuldräntorna med ca 1 miljard kronor från och med det året efter det att förändringen inträffar. Det år som förbättringen sker ökar i stället ränteutgifterna med upp till 0,5 miljarder kronor, till följd av lägre realiserade överkurser vid emission. Motsvarande saldoförbättring skulle minska de kostnadsmässiga statsskuldräntorna med ca 1 miljard kronor per år med undantag för det år förbättringen inträffar då minskningen skulle bli knappt 0,5 miljard kronor.

4 Oförutsedda utgifter

92:2 Oförutsedda utgifter

Tabell 4.1 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2001	Utfall	2 743	Anslags- sparande	32 875
2002	Anslag	10 000	Utgifts- prognos	10 000
2003	Förslag	10 000		
2004	Beräknat	10 000		

4.1 Omfattning

Ett särskilt anslag finns upptaget på statsbudgeten för att vid behov kunna användas för oförutsedda utgifter. Anslaget för innevarande budgetår uppgår till 10 miljoner kronor. Medel från anslaget tas i anspråk efter beslut av regeringen i varje enskilt fall.

4.2 Anspråktagande av anslaget 2001 och t.o.m. juli 2002

Under 2001 utbetalades 2 742 843 kronor från detta anslag. Av detta belopp har 35 000 kronor betalats ut via Utrikesdepartementet och avser förlikningsersättning med anledning av ärende vid Europadomstolen för mänskliga rättigheter. Vidare har 600 000 kronor betalats ut via

Justitiedepartementet avseende sex ärenden gällande ersättning för hur anställningsförhållanden påverkats då uppgifter lämnats ur Säkerhetspolisens register. Ett motsvarande belopp har dragits in från det under utgiftsområde 4 Rättsväsendet uppförda anslaget 4:2 *Säkerhetspolisen*. Via Finansdepartementet har 751 479 kronor betalats ut gällande skadestånd i enlighet med en dom rörande mervärdesskattelagstiftningen. Ett motsvarande belopp har dragits in från det under utgiftsområde 3 Skatteförvaltning och uppörd uppförda anslaget 3:2 *Skattemyndigheterna*. Via Miljödepartementet har 1 356 364 kronor betalats ut gällande förlikningsersättning med anledning av ärende rörande oförenlighet mellan de svenska avgasbestämmelserna och EG-rätten. Ett motsvarande belopp har dragits in från det under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård uppförda anslaget 34:4 *Sanering och återställning av förorenade områden*.

Till och med juli i år har 200 000 kronor betalats ut från detta anslag via Justitiedepartementet. Utbetalningarna avser två ärenden gällande ersättning för hur anställningsförhållanden påverkats då uppgifter lämnats ur Säkerhetspolisens register. Ett motsvarande belopp dras in från det under utgiftsområde 4 Rättsväsendet uppförda anslaget 4:2 *Säkerhetspolisen*.

Tabellen nedan visar de utbetalningar som gjorts på anslaget under 2001 och t.o.m. juli 2002.

Tabell 4.2 Utbetalningar 2001 och t.o.m. juli 2002*Tusental kronor*

2001	Utrikesdepartementet	35
2001	Justitiedepartementet, 6 ärenden	600
2001	Finansdepartementet	751
2001	Miljödepartementet	1 356
Summa 2001		2 743
2002	Justitiedepartementet, 2 ärenden	200
Summa t.o.m. juli 2002		2 943

4.3 Regeringens överväganden

Enligt regeringens bedömning behövs ett anslag för oförutsedda utgifter även fortsättningsvis.

Anslaget bör få disponeras för utgifter som är av så brådskande art att ärendet inte hinner underställas riksdagen samtidigt som utgifterna inte lämpligen kan täckas av andra medel som står till regeringens förfogande.

Under en lång följd av år har riksdagen även medgett att anslaget får användas för vissa

speciella ändamål om andra medel inte står till förfogande. Regeringen har sålunda från detta anslag fått betala ut t.ex. belopp som staten genom lagakraftvunnen dom ålagts att betala, belopp som staten till följd av skada i samband med statlig verksamhet efter uppgörelse har åtagit sig att ersätta samt skador inom landet som uppkommit genom tidigare krigsförhållanden (se prop. 1997/98:1, utgiftsområde 26, s. 13 f). Regeringen bör även fortsättningsvis få betala ut ersättning för skador av sådan natur.

Anslaget får inte användas för att tillgodose behov som omtalas i 9 kap. 3 § tredje stycket regeringsformen, dvs. behov av medel för rikets försvar under krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden.

Det ankommer på regeringen att i efterhand anmäla till riksdagen vilka utgifter som täckts genom att medel från anslaget tagits i anspråk.

Anslagets karaktär medger inte någon närmare bedömning av omfattningen för oförutsedda utgifter. Regeringen föreslår att medel för oförutsedda utgifter skall anvisas på ett ramanslag och att anslagsbeloppet skall vara 10 miljoner kronor.

5 Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning

92:3 Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning

Tabell 5.1 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2001	Utfall	186 531		
2002	Anslag	216 700	Utgifts- prognos	165 0000
2003	Förslag	140 000		
2004	Beräknat	140 000		

5.1 Omfattning

Anslaget avser provisionskostnader relaterade till upplåning och förvaltning av statsskulden. Samtliga provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning redovisas utanför utgiftstaket, vilket innebär att de behandlas på samma sätt som räntekostnaderna på statskulden.

Merparten av provisionskostnaderna utgörs av försäljningsprovisioner till de banker som agerar som mellanhänder vid försäljningen av kontorets lån. Dessa mellanhavanden tar på sig en risk som de kompenseras för genom provisioner. I provisionskostnaderna ingår också utgifter för provisioner i samband med inlösen av lån, förvaltningsprovisioner till externa förvaltare samt kreditavgifter.

De senaste årens fallande provisionskostnader för den nominella kronskulden förklaras bl.a. av minskade inlösenprovisioner till bankerna för hantering av förfallande premieobligationer. Vidare har provisioner vid nyförsäljning av premieobligationer minskat dels som en effekt av sjunkande upplåningsvolymen av premieobligationer, dels p.g.a. att Riksgäldskontoret successivt ökat andelen egenförsäljning.

Tabell 5.2 Härledning av nivån 2003-2004

Tusental kronor

	2003	2004
Anvisat i 2002 års statsbudget	216 700	216 700
Förändring till följd av:		
Beslut		
Överföring andra anslag m.m. ¹	-76 700	-76 700
Summa förändring	-76 700	-76 700
Förslag/beräknat anslag	140 000	140 000

¹ Provisionskostnaderna beräknas falla under åren vilket har medfört en revidering av anslagsnivåerna.

Bemyndigande att överskrida anslaget

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att överskrida ramanslaget 92:3 Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning under 2003 om det är nödvändigt för att kunna fullgöra statens betalningsåtaganden.

Under 2001 behövde inte regeringen utnyttja motsvarande bemyndigande.